

Huvudman

Vitådalens skola ekonomisk förening
Organisationsnummer 769631-5931
emil.modig@vitadalensskola.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Vitådalens skola i Luleå kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Vitådalens skola ekonomisk förening (huvudmannen) en anmärkning avseende brister rörande extra studietid och tillgång till kurator inom elevhälsan. Huvudmannen ska **senast den 15 september 2023** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd 26 kap. 12 § skollagen från att ingripa mot huvudmannen rörande mottagande och undervisning av nyanlända. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i nyssnämnda delar.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i övriga delar.

Ovanstående beslut kan inte överklagas enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2023 inlett en tillsyn under första verksamhetsåret av Vitådalens skola i Luleå kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten följer gällande bestämmelser om extra studietid, mottagande och undervisning av nyanlända, tillgång till elevhälsa, undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, garanti för tidiga stödinsatser, grundläggande förutsättningar för skolenheten, ordningsregler och forum för samråd samt ekonomiska förutsättningar.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och personal i elevhälsan samt rektorn för skolenheten. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat likabehandlingsplanen, åtgärdsprogram och timplan. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare och rektor framgår det att skolan varken anordnat eller erbjudit eleverna i årskurs 4-5 tillfälle att delta i undervisning i form av extra studietid. Lärarna och rektorn har dock framfört att det finns möjlighet att anordna det vid behov. Någon information om möjligheten till extra studietid har varken kommunicerats med vårdnadshavare eller elever.

Rättslig reglering

Eleverna i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska

anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör (10 kap. 5 a § skollagen).

Med erbjudande av extra studietid avses erbjudande av såväl hjälp med läxor som hjälp med annat skolarbete. Då extra studietid är att likställa med undervisning ska tillfället vara lärarlett (prop. 2021/22:111, s. 17 och 36).

Skolinspektionens bedömning

Då det framkommit att huvudmannen varken anordnat eller erbjudit eleverna undervisning i form av extra studietid bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte uppfyllt författningarnas krav på området. Uppgiften om att det funnits en möjlighet för skolan att anordna det vid behov föranleder ingen annan bedömning då någon information om denna möjlighet varken har kommunicerats med elever eller vårdnadshavare.

Tillgång till elevhälsa

Av intervju med rektor och lärare framgår att skolans kurator avslutat sin anställning på skolan och att skolan numera saknar kurator. Rektorn har varit i kontakt med en person som visat intresse för tjänsten. Huvudmannen planerar härutöver även på att annonsera ut tjänsten.

Rättslig reglering

För eleverna i förskoleklass och grundskola ska det finnas tillgång till elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Det ska finnas tillgång till kurator för psykosociala insatser (2 kap. 25 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att tillgång till psykosociala insatser inom elevhälsan saknas för eleverna.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Skolinspektionen bedömer bristerna som mindre allvarliga. Det finns därför skäl att tilldela huvudmannen en anmärkning.

Avstående från att ingripa

Mottagande och undervisning av nyanlända

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektor, specialpedagog, lärare och elever framgår att skolan under februari 2023 mottagit en elev som tidigare varit bosatt utomlands och som numera är bosatt i landet och har påbörjat sin utbildning i Sverige (Elev 3). Av ingivet beslut om klassplacering daterat 23 februari 2023 framgår det att Elev 3 är född 2010 och att hen placerats i årskurs 5.

Rektorn uppger att någon bedömning av elevens kunskaper ännu inte har gjorts då det saknats personal med rätt kompetens. Rektorn har kontaktat en person som tidigare genomfört liknande bedömningar och skolan planerar att genomföra utredningen i maj 2023. Beslutet om klassplacering har fattats efter önskemål från elevens vårdnadshavare.

Rättslig reglering

Med nyanländ avses i denna lag den som (1) har varit bosatt utomlands, (2) nu är bosatt i landet, och (3) har påbörjat sin utbildning här senare än höstterminens start det kalenderår då han eller hon fyller sju år. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet. Som bostatt utomlands anses den som inte anses bosatt i landet enligt 29 kap. 2 § skollagen (3 kap. 12 a § skollagen).

En nyanländ elevs kunskaper ska bedömas om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Rektorn ansvarar för att bedömningar görs enligt första och andra styckena. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underlag för sådana bedömningar (3 kap. 12 c § skollagen).

En bedömning enligt 12 c § ska göras skyndsamt. För en nyanländ elev och för en elev som avses i 12 c § andra stycket 2 ska bedömningen göras i sådan tid att beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp kan fattas enligt 12 e §. Resultatet av en bedömning enligt 12 c § ska beaktas vid beslut enligt 12 e (3 kap. 12 d § skollagen).

En nyanländ elev och en elev, vars kunskaper har bedömts enligt 12 c § ska placeras i den årskurs som är lämplig med hänsyn till elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Rektorn ska besluta om en sådan elevs placering i årskurs så snart som möjligt och senast inom två månader från det att eleven har tagits emot inom skolväsendet i någon av de skolformer som anges i 12 b §. Eleven ska inom samma tid placeras i den undervisningsgrupp som eleven normalt ska tillhöra (3 kap. 12 e § skollagen).

Bedömningen är viktig för att skolor tidigt ska kunna bilda sig en uppfattning om vilka kunskaper som nyanlända elever har. En bedömning av kunskaperna redan inledningsvis är själva fundamentet för den vidare utbildningen och syftar till att de

nyanlända eleverna ska kunna placeras i ett sådant sammanhang att de kan ta till sig undervisningen. Bedömningen syftar också till att redan på ett tidigt stadium upptäcka elever som behöver särskilda åtgärder från skolans sida. Bedömningen ska göras skyndsamt. När det gäller nyanlända elever ska bedömningen slutföras i sådan tid att beslut om vilken årskurs och undervisningsgrupp eleven ska placeras i kan fattas inom två månader från det att eleven för första gången har tagits emot i grundskolan. Rektorn ansvarar för att en elevs kunskaper bedöms i de fall det krävs enligt regleringen eller bedöms behövas. Eleven ska placeras i en årskurs som är lämplig med hänsyn till elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Om den skolenhet där elevens kunskaper har bedömts inte anordnar den årskurs som eleven ska placeras i, får eleven omplaceras till en annan skolenhet. (prop. 2014/15:45, s. 27-36).

Längden på elevens bosättning i utlandet, vilken utbildning eleven har fått där och andra faktorer i elevens bakgrund kan medföra att det framstår som självklart att det inte behöver göras någon bedömning av elevens kunskaper (prop. 2014/15:45, s. 59).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer det att Elev 3 är nyanländ och att Elev 3 påbörjade sin skolgång i februari 2023 på skolan. Beslut om klassplacering fattades av rektorn samma månad. Någon bedömning av Elev 3:s kunskaper genomfördes inte innan beslutet togs. Skälet härtill var att det saknades rätt kompetens på skolan som kunde genomföra bedömningen. I stället grundades beslutet i huvudsak på önskemål från elevens vårdnadshavare.

Det har inte framkommit att rektorn avstått från att genomföra bedömningen med hänsyn till att den varit uppenbart onödig. Skolinspektionen bedömer därför att det är en brist att rektorn tagit beslut om placering i årskurs och undervisningsgrupp innan bedömningen genomförts.

Då rektorn framfört att de håller på att genomföra en bedömning av Elev 3:s kunskaper väljer Skolinspektionen att avstå från att ingripa. Skolinspektionen förutsätter att rektorn utvärderar det nuvarande placeringsbeslutet efter vad som framkommer i bedömningen för att avgöra om placeringsbeslutet varit korrekt med beaktande av elevens ålder, förkunskaper och personliga förhållanden i övrigt. Skolinspektionen förutsätter även att mottagandet av eventuella framtida nyanlända elever sker i enlighet med författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Huvudmannens verksamhet uppfyller inte författningarnas krav. Av utredningen framgår att huvudmannen vidtagit nödvändig rättelse och själv försökt komma tillrätta med bristen. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning och lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elever och lärare och genom Skolinspektionens observationer framgår det att undervisning bedrivs under ledning av lärare. Av dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av framgår att samtliga tillsvidareanställda lärare är legitimerade och i huvudsak behöriga.

Av dokumentation framgår att rektorn för att säkerställa att undervisningen är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund genomför rektorn bland annat löpande samtal med lärarna samt lektionsbesök.

Vidare framgår av ingiven dokumentation att eleverna har tillgång till digitala verktyg som de använder i undervisningen. Lärarna och rektorn uppger att skolenheten har de lokaler och den utrustning som behövs för att lärarna ska kunna undervisa i allt centralt innehåll.

Av ingiven dokumentation samt intervjuer med elever och lärare och rektorn framgår det att elever tillsammans med vårdnadshavare erbjuds utvecklingssamtal en gång per termin i årskurserna 1-5 och en gång per läsår i förskoleklass. Vid utvecklingssamtalen diskuteras elevens kunskapsutveckling och trivsel.

Rättslig reglering

Med begreppet undervisning avses sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden (1 kap. 3 § skollagen).

En legitimerad lärare ansvarar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen).

För utbildningen ska den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas och undervisningen ska följa och omfatta aktuellt ämnes syfte och centrala innehåll (2 kap. 35 § skollagen och Lgr 22, 5. Kursplaner).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation, klassrumsobservationer och av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer det att om en elev har svårigheter att nå betygskriterierna eller kriterierna för bedömning ges hen stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Lärarna uppger att de ger extra anpassningar i form av exempelvis bildstöd, stittdynor, hörselkåpor, skärmar och taktilt material.

Lärarna på skolan uppger att de anmäler till rektorn om de befärar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att eleven fått extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. En sådan anmälan görs genom att läraren fyller i en särskild blankett som lämnas in till rektorn. Rektorn berättar att hen efter en sådan anmälan startar en utredning av elevens behov av särskilt stöd.

Rektorn och specialpedaogen uppger att två elever anmälts för utredning av eventuellt särskilt stöd under läsåret 2022/23. Avslutade utredningar ledde till beslut om att utarbeta ett åtgärdsprogram för en elev och ett beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram för den andra eleven.

Specialpedagog uppger att hon är delaktig i arbetet och utredningarna som rör extra anpassningar och särskilt stöd för eleverna.

Rektorn och representanter för elevhälsan uppger att åtgärdsprogram följs upp och utvärderas. Representanter för elevhälsan för fram att åtgärdsprogram utvärderas i samråd med elever och vårdnadshavare och att rektorn efter detta fattar beslut om att antingen upprätta ett nytt åtgärdsprogram eller att avsluta åtgärdsprogrammet.

Av det åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av avseende Elev 2 framgår det att det finns en person som är ansvarig för uppföljning och utvärdering av de åtgärder som omfattas av åtgärdsprogrammet.

Rättslig reglering

Om förskollärare eller lärare befärar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen).

Om en förskollärare eller lärare, trots extra anpassningar av den ordinarie undervisningen, befärar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska de anmäla detta till rektorn. För varje sådan anmälan ansvarar rektorn för att starta en utredning av elevens behov av särskilt stöd. Rektorn ansvarar också för att starta en sådan utredning om en elev uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Vid en utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Efter varje utredning av en elevs behov av särskilt stöd ska rektorn fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta att inte utarbeta ett åtgärdsprogram.

Elevens och elevens vårdnadshavare ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd (3 kap. 9 § och 29 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garanti för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare och rektor och av ingiven dokumentation framgår det att lärarna använder Skolverkets kartläggningsmaterial och nationellt bedömningsstöd i förskoleklass och i årskurs 1. Materialet för förskoleklassen har används under höstterminen 2022 och för årskurs 1 under höst och vårterminen 2022/23.

Ansvarig lärare uppger att ingen elev i förskoleklass har visat indikation på att de inte kommer uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska eller matematik.

Ansvarig lärare för årskurs 1 uppger att en elev (Elev 1) uppmärksamats, varvid en anmälan om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § skollagen upprättades till rektorn. Efter beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram planerade ansvarige lärare och specialpedagog stöd i form av extra anpassningar för eleven i ämnena matematik och svenska.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i (1) förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, (2) lågstadiet i grundskolan och i sameskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3, och (3) lågstadiet i specialskolan, om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 4. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 3 kap. 7 skollagen §. Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 3 kap. 5 § eller 7 § skollagen redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 § (3 kap 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid (1) en särskild bedömning enligt 4 §, (2) planering av stöd som anges i 5 § när det i förskoleklassen eller lågstadiet upptäcks att sådant stöd behöver ges i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, och (3) uppföljning enligt 4 b §. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av ingiven dokumentation framgår det att endast lärare som har legitimation anställts utan tidsbegränsning som lärare. Lärarna och rektorn berättar att all nyanställd skolpersonal vid anställning får uppvisa utdrag ur belastningsregistret.

Rektorn, representanter ur elevhälsan och lärarna uppger att det dock inte finns några elever på skolan som har problematisk frånvaro. Om en elev inte dyker upp en dag ringer lärarna till elevens vårdnadshavare.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation anställs utan tidsbegränsning som lärare, om inte en undantagssituation föreligger, och olegitimerade lärare anställs endast för viss tid i enlighet med de krav som framgår av författningarna. (2 kap. 19–21 §§ skollagen).

Den som erbjuds en anställning, arbete eller praktik på skolan ska visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder anställningen, om inte en undantagssituation föreligger (2 kap. 31 § skollagen).

Skolan ska informera elevens vårdnadshavare samma dag vid ogiltig frånvaro (7 kap. 17 § skollagen). Rektorn ska se till att det startas en utredning för att utreda frånvaron om en elev har upprepade eller längre frånvaro, om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan (7 kap. 19 a §).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler och forum för samråd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare och rektor samt ingiven plan för arbete mot diskriminering och kränkande behandling framgår det att skolan har skriftliga ordningsregler som beslutats av rektorn. Av intervjuerna framgår det även att det finns klassråd och elevråd, i vilka ordningsregler diskuterats.

Rättslig reglering

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler. (5 kap. 5 § skollagen).

Vid varje skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna. Inom ramen för ett eller flera sådana forum som avses i första stycket ska eleverna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas. Rektorn ansvarar för att det finns forum för samråd enligt första stycket och för att informations- och samrådsskyldigheten enligt andra stycket fullgörs. (4 kap. 13 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ekonomiska förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i ärendet inkommit med årsredovisning avseende räkenskapsåret 2021/2022 och en aktuell balans- och resultatrapport för perioden juli 2022 till och med mars 2023. I ärendet har även en kreditupplysning inhämtats från Upplysningscentralen (UC). Av utredningen framgår att huvudmannen bär sina kostnader och har ett stabilt eget kapital.

Rättslig reglering

En enskild huvudman ska ha ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten (2 kap. 5 § andra stycket 2 p skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område och det har inte framkommit att

det saknas ekonomiska medel för nödvändiga investeringar. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Emmy Holmlund.

Utredaren Fredrik Asplén har varit föredragande i ärendet.

I ärendets handläggning har även utredaren Kajsa Wennberg medverkat. I prövningen av ekonomiska förutsättningar har ekonomen Björn Hård Setervang medverkat.